

การชันสูตรพลิกศพกับการดำเนินคดีอาญา

นาย วิสูตร พงศ์ศิริพบูลย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ศูนย์วิทยุโทรทัศน์ภาค
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-095-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015813

i 1030163x

POST-MORTEM EXAMINATION AND CRIMINAL PROCEDURE

Mr. Visutr Fongsiripaibul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Law

Department of Law
Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-095-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

การชั้นสูตรพลิกศพกับการดำเนินคดีอาญา
นาย วิสูตร พงศ์ศิริไพบูลย์
นิติศาสตร์
รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญะภาส

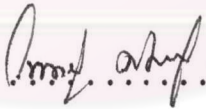
บัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณมหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

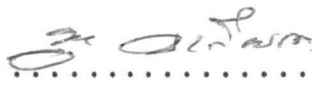
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญะภาส)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.คณิต ฌ นคร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ สมชาย ผลเอี่ยมเอก)

.....กรรมการ
(อาจารย์นายแพทย์ แมน อังคตานุวัฒน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วิสูตร พงศ์ศิริพูนลัย : การชันสูตรพลิกศพกับการดำเนินคดีอาญา. (POST-MORTEM EXAMINATION AND CRIMINAL PROCEDURE) อ. ที่ปรึกษา รศ. วีระพงษ์ บุญญะภาส, 284 หน้า.

การชันสูตรพลิกศพเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในการดำเนินคดีอาญาที่มีการตายเกิดขึ้น เพราะการชันสูตรพลิกศพเท่านั้นจึงจะสามารถแสดงได้ว่า ผู้ตายเป็นใคร ตายมานานแล้วเท่าใด สาเหตุและพฤติการณ์ที่ตายคืออะไร

วิทยานิพนธ์นี้ได้ศึกษาเน้นในเรื่อง การชันสูตรพลิกศพกับการดำเนินคดีอาญาของไทย โดยเน้นถึงในด้านความสัมพันธ์ของการชันสูตรพลิกศพกับแพทย์เป็นส่วนใหญ่ โดยเริ่มศึกษาในเรื่องของประวัติการชันสูตรพลิกศพซึ่งมีมานานแล้ว แต่ได้ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น แต่บทบัญญัติของกฎหมายเรื่องการชันสูตรพลิกศพโดยตรงฉบับแรกคือ "พระราชบัญญัติชันสูตรพลิกศพพุทธศักราช 2457" ซึ่งต่อมา เมื่อได้มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วบทบัญญัติในเรื่องการชันสูตรพลิกศพก็คงมีอยู่โดยบัญญัติในมาตรา 148-156 แม้ว่าจะมีการแก้ไขหลายครั้ง แต่ก็ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมากนัก

ส่วนในเรื่องการดำเนินคดีอาญากับการชันสูตรพลิกศพนั้น เห็นได้ชัดว่าประเทศไทยใช้ระบบตำรวจ กล่าวคืออำนาจสิทธิขาดในการสั่งให้มีการชันสูตรพลิกศพขึ้นอยู่กับพนักงานสอบสวนเท่านั้น และวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบในเรื่องการชันสูตรพลิกศพในมาตรา 129 ซึ่งให้มีการชันสูตรพลิกศพก่อนฟ้องนั้น ไม่แสดงผลสัมพัทธ์มากนัก เนื่องจากศาลมิได้ตีความมาตรานี้อย่างเคร่งครัด จึงทำให้เห็นได้ว่าเป็นข้อบกพร่องและกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในสังคมได้ เพราะจะเป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานสอบสวนใช้ดุลพินิจได้กว้างเกินไปและขาดการควบคุมที่ดีพอ นอกจากนี้การที่มาตรา 150 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสถานะของแพทย์ผู้ทำการชันสูตรพลิกศพเป็นเพียง "ผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวน" ก็ยิ่งทำให้ประสิทธิภาพในการตรวจสอบความจริงโดยการชันสูตรพลิกศพด้อยลงไปอีกมาก ซึ่งในเรื่องนี้สามารถจะแก้ไขได้โดยให้แพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพมีฐานะเป็นเจ้าพนักงาน, ใช้แพทย์ปริญญา, ใช้แพทย์ในท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ และให้กระทำการชันสูตรพลิกศพพร้อมกับพนักงานสอบสวนเสมอ, และจากการศึกษาพบอีกว่าแพทย์เอกชนไม่อยู่ในฐานะที่จะร่วมชันสูตรพลิกศพกับพนักงานสอบสวนได้ ทำให้เห็นว่าระเบียบของกรมตำรวจว่าด้วยอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ ในปี พ.ศ. 2527 และ 2528 นั้นขัดกับกฎหมายหลักในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าแพทย์ผู้ทำการชันสูตรพลิกศพตามมาตรา 150 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น อยู่ในฐานะ "ประจักษ์พยาน" ซึ่งต่างจากแพทย์ในมาตรา 151 ซึ่งเป็น "พยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษ"

ภาควิชานิติศาสตร์
สาขาวิชานิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

VISUTR FONGSIRIPAIBUL : POST-MORTEM EXAMINATION AND CRIMINAL PROCEDURE. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. VEERAPONG BOONYOPAS, 284 pp.

The post-mortem examination is the important thing to do after a dead body was found because it can prove to who the deceased was, the place, time, causes and circumstances of such death.

The post-mortem examination and criminal procedure, especially the duty of the physician in post-mortem examination, was the objective of this thesis. The study was included the history of post-mortem examination either before and during Ratanakosin period. The Post-Mortem Inquest Act, B.E. 2457 was the first written act pertaining the post-mortem examination and "The Criminal Procedure Code, B.E. 2477" that was amended for several times came into force since B.E. 2478 but there was not so much difference from the old one.

The post-mortem examining system of Thailand, enacted in the Criminal Procedure Codes, was the "Police System" because the authorities of investigations of the dead body belonged to the police. The principle in section 129 as following "... if the post-mortem examination is not yet complete, no charge may be entered in Court against the alleged offender" could not be enforced because the Court didn't strictly considered. So, the police had the vast and uncontrolled authorities. The physician, due to section 150, was only the police helper in the investigations of the dead body. The effectiveness of the post-mortem examination should be included using the official, graduated and local physician. The police and the physician had to do the examination at the same time. The private physician had no duty in post-mortem examination. The order number 317 of the Police Department in B.E.2527 and 2528 couldn't be enforced because of its contradiction to the section 150 of Criminal Procedure Code. And the physician in section 150 of the Code was only an eyewitness, not an expert like the physician in section 151.

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ในการค้นคว้าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาสละเวลาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์และได้ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ผู้เขียนตั้งแต่การตั้งชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่เหมาะสม, แนะนำทางการศึกษาค้นคว้ารวมทั้งให้คำแนะนำและคำปรึกษาเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังได้ให้ความกรุณาอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้ จนสำเร็จลงได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โงะวิไลกุล เป็นอย่างยิ่งที่ได้กรุณานับสนุนโครงร่างวิทยานิพนธ์และได้กรุณาสละเวลาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์จนผู้เขียนสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ

ผู้เขียนกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์นายแพทย์สมชาย ผลเอี่ยมเอก หัวหน้าภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นอย่างมากที่ได้กรุณาสละเวลาเป็นอาจารย์ร่วมปรึกษา และควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทั้งยังให้การสนับสนุนในเรื่องโอกาสการทำวิทยานิพนธ์, การให้คำแนะนำ ตลอดจนการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ และกรรมการทุกท่านที่ได้ช่วยกรุณาตรวจ และแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เชื่อว่าจะมีคุณค่าด้านการศึกษาทั้งด้านการแพทย์และทางนิติศาสตร์โดยตรง สำหรับคุณค่าและประโยชน์ในการนี้ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บุพการี, ผู้บังคับบัญชาโดยตรงคือ หัวหน้าภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญญะภาส ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือผู้เขียนจนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ตั้ง เจตนารมย์

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการชั้นสูตรพลิกศพ	1
1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย	7
1.3 วิธีดำเนินการวิจัย	8
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2. บทที่ 2 การชั้นสูตรพลิกศพ	10
2.1 ความหมายของการชั้นสูตรพลิกศพ	10
2.2 ประวัติการชั้นสูตรพลิกศพ	13
2.2.1 ประวัติทั่วไป	13
2.2.2 ประวัติการชั้นสูตรพลิกศพในประเทศอังกฤษ	23
2.2.3 ประวัติการชั้นสูตรพลิกศพในประเทศสหรัฐอเมริกา ...	27
2.3 ประวัติการชั้นสูตรพลิกศพในประเทศไทย	32
2.3.1 ก่อนมีกฎหมายเกี่ยวข้องกับการชั้นสูตรพลิกศพ	32
2.3.1.1 ก่อนสมัยน่านเจ้า	32
2.3.1.2 สมัยสุโขทัย	32
2.3.1.3 สมัยกรุงศรีอยุธยา	33
2.3.1.4 สมัยกรุงรัตนโกสินทร์	34
2.3.2 การชั้นสูตรพลิกศพตามพระราชบัญญัติชั้นสูตรพลิกศพ	

พ.ศ. 2457	38
2.3.2.1 กรณีจะต้องมีการชั้นสูตรพลิกศพตามพระ ราชบัญญัติชั้นสูตรพลิกศพ พ.ศ. 2457	38
2.3.2.2 หน้าที่ของผู้รู้เรื่องฆาตกรรม	39
2.3.2.3 การชั้นสูตรพลิกศพ	42
2.3.2.4 การสอบสวนของพนักงานผู้ทำการชั้นสูตร พลิกศพ	48
3. บทที่ 3 การชั้นสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาและกฎหมายอื่น	54
3.1 วัตถุประสงค์ของการชั้นสูตรพลิกศพ	54
3.2 กรณีจะต้องมีการชั้นสูตรพลิกศพ	56
3.3 หน้าที่ของผู้รู้เรื่องการตายผิดธรรมชาติ	62
3.4 การชั้นสูตรพลิกศพสามัญ	66
3.4.1 ผู้มีหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพ	66
3.4.2 วิธีการชั้นสูตรพลิกศพ	77
3.4.3 การทำความเห็น	80
3.5 การได้ส่วนการชั้นสูตรพลิกศพ	82
3.5.1 ความเป็นมา	82
3.5.2 กรณีจะต้องมีการได้ส่วนการชั้นสูตรพลิกศพ ..	88
3.5.3 เหตุที่จะต้องมีการได้ส่วนการชั้นสูตรพลิกศพ ..	89
3.5.4 ความตายที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้า พนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ...	91
3.5.5 การตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของ เจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตาม หน้าที่	96

3.5.6	วิธีการไตสวนการชั้นสูตรพลิกศพ	99
3.6	การชันสูตรพลิกศพตามพระราชบัญญัติป้องกันการ	
	กระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พุทธศักราช 2495	109
3.6.1	กรณีต้องมีการชันสูตรพลิกศพ	111
3.6.2	บุคคลผู้มีหน้าที่ชันสูตร	112
3.6.3	การทำการชันสูตรพลิกศพ	113
3.6.4	เมื่อชันสูตรพลิกศพแล้ว	113
3.6.5	จะไม่ทำการชันสูตรพลิกศพ	114
3.7	การชันสูตรพลิกศพทหาร	118
3.7.1	กรณีจะมีการชันสูตรพลิกศพ	119
3.7.2	ผู้มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ	120
3.7.3	หน้าที่ในการแจ้งให้ผู้ชันสูตรทราบ	121
3.7.4	การชันสูตรพลิกศพ	121
3.7.5	การดำเนินคดีอาญา	121
4. บทที่ 4	ระบบการชันสูตรพลิกศพ	123
4.1	ความหมาย	123
4.2	ระบบโคโรเนอร์	124
4.2.1	ระบบโคโรเนอร์ในประเทศอังกฤษและเวลส์	124
4.2.2	ประเทศในเครือจักรภพที่ใช้ระบบโคโรเนอร์	132
4.3	ระบบแพทย์สอบสวน	134
4.4	ระบบโปรคิวเรเตอร์พีสคัล	142
4.5	ระบบผู้พิพากษา	150
4.6	ระบบตำรวจ	156
4.7	ระบบผสม	157

5. บทที่ 5	การชันสูตรพลิกศพกับการดำเนินคดีอาญา	159
5.1	หลักและ เป้าหมายของการดำเนินคดีอาญา	159
5.2	การสืบสวน	161
5.3	การดำเนินคดีอาญา	162
5.4	การเข้าเกี่ยวข้องของพนักงานสอบสวนเมื่อมี การตายเกิดขึ้น	166
5.4.1	การทราบการตายของพนักงานสอบสวน	166
5.4.2	การสอบสวนของพนักงานสอบสวน	167
5.5	การชันสูตรพลิกศพกับการตรวจสอบ	173
5.5.1	จุดมุ่งหมายของการตรวจสอบ	174
5.5.2	การตีความของศาลเกี่ยวกับมาตรา 129 ...	174
5.5.3	ความเห็นท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1261/2481	179
5.6	ฐานะของแพทย์เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวน	181
5.7	ฝ่ายแพทย์ที่เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนต้องเป็น แพทย์ของรัฐหรือไม่	184
5.7.1	พิจารณาจากพระราชบัญญัติชันสูตรพลิกศพ พุทธศักราช 2457	185
5.7.2	พิจารณาจาก ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา 150-153	187
5.7.3	พิจารณาจากตัวบทภาษาอังกฤษของมาตรา 150	198
5.7.4	พิจารณาจากการมอฐฐานะของแพทย์	201
5.7.5	พิจารณาจากแพทย์ซึ่ง เป็นเจ้าพนักงาน	205
5.7.6	พิจารณาจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 365/2503	207

5.7.7	พิจารณาจากมาตรา 154 ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา	208
5.8	คำสั่งของกระทรวงมหาดไทยกับการชั้นสูตรพลิกศพ ..	210
5.9	การขุดศพเพื่อทำการชันสูตร	221
5.9.1	ความเป็นมาของการขุดศพ	221
5.9.2	หลักการและกฎหมายในเรื่องการขุดศพเพื่อ การชันสูตร	222
5.9.3	ปัญหาในเรื่องการขุดศพเพื่อชันสูตร	224
5.9.4	ตัวอย่างการขุดศพเพื่อชันสูตร	229
5.10	แพทย์จะเข้าช่วยตรวจสอบความจริงในคดีอย่างไร ..	233
5.10.1	ระบุให้ทั้งแพทย์และพนักงานสอบสวนเป็น เจ้าพนักงาน	234
5.10.2	ระบุให้เป็นแพทย์แห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่	235
5.10.3	ระบุให้ใช้แพทย์ปริญาเท่านั้น	236
5.10.4	กำหนดให้ผู้ชันสูตรต้องนั่งพร้อมกัน	240
5.11	ความแตกต่างของแพทย์ในมาตรา 150 และ มาตรา และมาตรา 150 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาเกี่ยวกับการเป็นพยาน	243
6.	บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	249
7.	บรรณานุกรม	260
8.	ภาคผนวก	275
9.	ประวัติผู้เขียน	279